

Sygn.akt III AUa 374/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Władysława Prusator-Kałużna

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku E. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy E. P. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 stycznia 2012 r. sygn. akt V U 692/11

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od wnioskodawcy E. P. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 374/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 15 czerwca 2011 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił E. P. (1) przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W ocenie organu rentowego wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił łączny staż pracy w warunkach szczególnych w wysokości 12 lat, 8 miesięcy i 20 dni, zamiast wymaganych 15 lat. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 1 stycznia 1983 roku do dnia 15 lipca 1992 roku.

E. P. (1) w odwołaniu od powyższej decyzji wniósł o zaliczenie mu spornego okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 1 stycznia 1983 roku do dnia 15 lipca 1992 roku do stażu pracy w warunkach szczególnych i przyznanie prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 roku oddalił odwołanie i zasądził od E. P. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd Okręgowy ustalił, że E. P. (1) ukończył wiek 60 lat w dniu 16 kwietnia 2011 roku i aktualnie ma przyznane prawo do renty wypadkowej z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 1 stycznia 1983 roku do dnia 15 lipca 1992 roku wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych, co warunkowało przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W celu ustalenia powyższej okoliczności, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadków A. B. i K. C., dowód z zeznań wnioskodawcy w charakterze strony. Zeznający w sprawie świadkowie, jak też E. P. (1), wskazali, że w spornym okresie wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku majstra budowy i kierownika budowy. A. B. w swoich zeznaniach wskazywał, że w ramach wykonywanego nadzoru technicznego należało schodzić do wykopów i pokazywać, jak należy wykonać dany rodzaj pracy, a następnie sprawdzano, jak ta praca została wykonana w zakresie ułożonej instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej, kanałów ciepłowniczych, uzbrojenia terenu. Majster, względnie kierownik robót, nadzorował pracę kilku brygad, które były na jednej budowie lub były w różnych miejscach. Z kolei świadek K. C. wskazywał, iż kierownik robót nadzorował pracę większej liczby brygad, niż majster i miał ogólnie więcej obowiązków związanych z prowadzeniem dokumentacji. Obaj świadkowie otrzymali świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Natomiast E. P. (1) przesłuchany w charakterze strony twierdził, że nadzorował prace robotników pracujących na budowach w związku z wykonywaniem robót ziemnych, gdzie najgłębsze wykopy wynosiły 5m, pracujących na takich stanowiskach jak: monter wodno kanalizacyjny, spawacz, izolator ciepłowniczy, zbrojarz, betoniarz, cieśla. W celu oceny charakteru pracy wnioskodawcy, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Biegły w swojej opinii wskazał, że wnioskodawca w spornym okresie zatrudnienia wykonywał swoje obowiązki na stanowisku kierownika robót sanitarnych, obejmujących swoim zakresem kompleksowe doprowadzenie zewnętrznej instalacji wodno – kanalizacyjnej i ciepłowniczej do budynków i budowli, nadzorując pośrednio poprzez podległych mu majstrów i brygadzistów prace pracowników bezpośrednio wykonujących prace przy układaniu (montażu) instalacji wodno – kanalizacyjnych ciepłowniczych. Czynności te E. P. (1) wykonywał na wielu obiektach. Układanie instalacji odbywało się również w kanałach, co jak wskazał wnioskodawca i świadkowie, odbywało się na głębokości maksymalnej do 5m, co jednoznacznie w ocenie biegłego wskazywało, iż nie były to jedynie wykopy o głębokości przekraczającej 4 m. Stąd też, zdaniem biegłego, praca wnioskodawcy w spornym okresie nie mogła być zakwalifikowana jako praca robotników wykonujących roboty wodno – kanalizacyjne stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w głębokich wykopach (wykaz A dział V, poz. 1 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). Sąd Okręgowy stwierdził, że z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym zeznań świadków, wynikało, że oprócz prac polegających na dozorcze E. P. (1) wykonywał także czynności administracyjno – biurowe polegające na: analizie dokumentacji technicznej, przygotowaniu zamówienia materiałowego, przygotowaniu wynagrodzenia, prowadzeniu obecności. Zdaniem Sądu Okręgowego wykonywanie prac zgodnie z dokumentacją techniczną (projektowo – wykonawczą) oraz właściwe zaopatrzenie budowy w materiały niezbędne do jej realizacji należało uznać za podstawowe i istotne czynności wykonywane przez E. P. (1), które nie mogły być wykonywane jedynie w domu. Sąd Okręgowy, mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, przyjął, że wnioskodawca w spornym okresie nie nadzorował bezpośrednio jako kierownik robót wszystkich pracowników robót sanitarnych (wodno – kanalizacyjnych i ciepłowniczych), a zatem sporny okres zatrudnienia nie podlegał zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych. W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

E. P. (1) zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 kpc, art. 227 kpc, art. 245 kpc , art. 278 § 1 kpc, art. 316 § 1 kpc i art. 328 § 2 kpc poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie z przekroczeniem granic swobodnej oceny oraz przekroczeniem zasad oceny wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, a w szczególności dowolną ocenę opinii biegłego sądowego z zakresu bhp wyłącznie na niekorzyść odwołującego

się, wybiórczą i jednostronną ocenę zeznań świadków K. C. i A. B., dowolną ocenę dokumentów, w tym akt osobowych, niezasadne odmówienie wiarygodności zeznań wnioskodawcy, wydanie orzeczenia bez uwzględnienia całości materiału dowodowego oraz ogólnikowe uzasadnienie orzeczenia pod względem ustalonego stanu faktycznego i prawnego, co skutkowało przyjęciem błędnego stanu faktycznego za podstawę orzeczenia i miało istotny wpływ na treść wyroku,

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 32 ust.1, 2 i 4 oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez ich błędną wykładnię i niezasadne uznanie, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 1 stycznia 1983 roku do dnia 15 lipca 1992 roku na stanowisku majstra i kierownika budowy w (...) Przedsiębiorstwie (...) wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie była zatrudnieniem w szczególnych warunkach w sytuacji, gdy rodzaj tych prac (budowa rurociągów wodno – kanalizacyjnych, ciepłowniczych i innych w głębokich wykopach), ich znaczny zakres i rozmieszczenie w terenie oraz wykonywanie w warunkach zewnętrznych, powodowały znaczną uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia, wymagały wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo podległych pracowników i własne, zaś kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości takich robót i usług wykonywanych w szczególnych warunkach wymagała tak bezpośredniego nadzoru nad pracownikami, jak i prowadzenia odpowiedniej dokumentacji, której sporządzanie poza czasem poświęconym bezpośredniemu nadzorowi stanowisk pracy wykonywanej w szczególnych warunkach – stanowiło także wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w związku z wykonywaną kontrolą i nadzorem inżyniersko – technicznym w rozumieniu wykazu A dział V pkt 1 i dział XIV pkt 24 wyżej wymienionego rozporządzenia.

Wskazując na powyższe, E. P. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie mu prawa do emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za swoje.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie była możliwość zaliczenia E. P. (1) do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 1 stycznia 1983 roku do dnia 15 lipca 1992 roku na stanowisku kierownika robót, co warunkowało przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że warunkiem zaliczenia danego okresu zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Ustalenie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym ze względu na wykonywanie pracy w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku pracy, w przypadkach określonych w obowiązujących wykazach prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (§ 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), nie budzi kontrowersji i każdorazowo odnosi się do ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Tylko okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Taki sam warunek odnosi się do wymagania stałego wykonywania takich prac, co oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub periodyczne, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia.

Ze świadectw pracy przedstawionych przez wnioskodawcę wynikało, że E. P. (1) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) od dnia 1 lipca 1979 roku do dnia 31 grudnia 1982 roku na stanowisku majstra budowy, zaś od dnia 1 stycznia 1983 do dnia 15 lipca 1992 roku (okres sporny w niniejszej sprawie) na stanowisku kierownika robót. Oba powyższe stanowiska następcą prawny zakładu pracy określił jako pracę polegającą na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace monterów instalacji sanitarnych i grzewczych, monterów instalacji technologicznych, robotników budowlanych wykonujących stale prace pomocnicze lub inne w głębokich wykopach, co stanowiło pracę wymienioną w dziale XIV poz. 24 pkt 1 wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministerstwu Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę (Dz. Urz. MB i PMB Nr 3, poz. 5). Jednakże należy wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych, jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc, podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 września 2008 roku, III AUa 795/2008, LexPolonica nr 2153747, Orzecznictwo Sądów Apelacji B. (...) str. 60). W punkcie 24 działu XIV załącznika A wskazano „kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Także w dziale XIV poz. 24 pkt 1 wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych wymieniono kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W aktach rentowych znajdują się nadto kopie dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy, jednak ze zgromadzonej dokumentacji wynikał jedynie angaż E. P. (1) na stanowisko kierownika robót i wysokość uzyskiwanego przez niego wynagrodzenia. Natomiast nie zachowały się zakresy obowiązków wnioskodawcy, pozwalające ustalić charakter jego pracy. Stąd też Sąd Okręgowy dokonał ustaleń w powyższym zakresie na podstawie zeznań świadków, zeznań wnioskodawcy w charakterze strony i opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, jak też zeznań E. P. (1) złożonych w charakterze strony wynikało, że wnioskodawca w spornym okresie nadzorował pracę brygad, w których pracowało od 2 do 7 osób na budowach. Robotnicy byli podzieleni według brygad – monterów, spawaczy, izolarzy i byli wyznaczeni brygadziści, którzy pracowali razem z brygadą. Wnioskodawca nadzorował wykopy, układanie rur w wykopach, zasypkę wykopów, izolację rurociągów, malowanie rurociągów, przykrywanie kanałów. Jak zachodziła taka potrzeba to także wchodził do wykopów. Jako kierownik robót wnioskodawca czasem zamawiał materiały, odznaczał obecność pracowników. Nad kierownikiem robót przełożonym był kierownik grupy robót, a następnie dyrektor przedsiębiorstwa. Kierownik robót miał więcej obowiązków związanych z dokumentacją, prowadził książki obmiarów, rozliczenia materiałowe. W ocenie Sądu Apelacyjnego z powyższych zeznań świadków i zeznań E. P. (1) złożonych w charakterze strony wynikało, że wnioskodawca nie zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie dozorem, lecz wykonywał także szereg innych obowiązków, niezaliczanych do prac w charakterze szczególnym. Także biegły z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w swojej opinii wskazał, że całość dokumentacji dołączonej do akt sprawy nie dała podstaw do stwierdzenia, że E. P. (1) udowodnił, iż w spornym okresie czasu wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Należy podkreślić, że jeśli czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze kontrolą lub dozorem

inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji. Jednakże czym innym jest wykonywanie czynności administracyjno-biurowych ściśle związanych ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego, a czym innym wykonywanie w ramach zakresu obowiązków również innych czynności, niemających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji. Wykonywanie takich czynności w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach (tak wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 62/2007, LexPolonica nr 1762480, Gazeta Prawna (...) str. 18 oraz wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/2009, LexPolonica nr 2339921).

Mając na uwadze powyższe, sprawowanie w ramach zakresu czynności dozoru również nad pracami niewymienionymi w wykazie A nie wyłącza zakwalifikowania tego dozoru jako pracy w szczególnych warunkach. Z brzmienia pkt 24 działu XIV wykazu wynika bowiem, że warunkiem zakwalifikowania określonego w nim dozoru i kontroli jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych jest to, aby na oddziałach i wydziałach, na których czynności te są wykonywane, jako podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A. Jeżeli zatem pracownik wykonuje bezpośrednio czynności dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to objęcie tym dozorem także innych prac wykonywanych na tych oddziałach i wydziałach, a niewymienionych w wykazie A, nie pozbawia czynności dozoru inżynieryjno-technicznego charakteru pracy w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/2007 LexPolonica nr 1800555).

Jednakże E. P. (2) w spornym okresie, będąc zatrudnionym na stanowisku kierownika robót nie wykonywał czynności nadzoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem wykonywał także inne obowiązki związane z prowadzeniem dokumentacji zarówno osobowej, jak i związanej z prowadzeniem budowy, które to obowiązki nie są wyłącznie czynnościami administracyjno-biuroowymi ściśle związanymi ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego, lecz wykraczają poza ramy takich czynności. Nadto bezpośredni dozór nad pracownikami zatrudnionymi na budowie sprawowali brygadziści, zaś kierownik robót sprawował nadzór nad brygadzystami. Na koniec należy też wskazać, że E. P. (1) nadzorował pracę nie tylko pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych, bowiem nie zawsze pracownicy ci pracowali w głębokich wykopach, nadzorował pracę izolarzy, prace związane z malowaniem rur. Stąd też, podsumowując powyższe, charakter pracy E. P. (1) w spornym okresie nie wskazywał, iż wykonywał on bezpośredni nadzór wyłącznie nad pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych.

Praca wnioskodawcy w spornym okresie nie stanowiła także pracy wymienionej w dziale V załącznika A do rozporządzenia zatytułowanym „prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, punkt 1 - roboty wodno – kanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikało bowiem, że E. P. (1) pracował na stanowisku kierownika robót, a więc osobiście nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu robót kanalizacyjnych i budowy rurociągów. Z zeznań wnioskodawcy złożonych w charakterze strony wynikało niezbicie, iż wykonywał taką pracę jedynie, jak była taka potrzeba i nadzorował budowę (chodził po niej), która była rozległa – nawet do 3 kilometrów. Stąd też stanowisko, iż wnioskodawca świadczył stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę wymienioną w dziale V pkt 1 załącznika do rozporządzenia jest sprzeczne zarówno ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją stwierdzającą, iż pracował on w spornym okresie na stanowisku kierownika robót, jak i z jego zeznaniami złożonymi w charakterze strony, wskazującymi na rzeczywiste obowiązki pełnione w spornym okresie.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych dotyczących naruszenia przepisów postępowania, należy wskazać, że wbrew stanowisku apelującego Sąd Okręgowy wziął pod uwagę cały materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie i poddał analizie zakres obowiązków wykonywanych przez E. P. (1) w spornym okresie. Ocena materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie została dokonana zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 233 § 1 kpc. Normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego

myślenia, według których Sąd Okręgowy w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważył materiał dowodowy jako całość, dokonał wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność, odniósł je do pozostałego materiału dowodowego (por. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 10 czerwca 1999 roku, II UKN 685/98, LexPolonica nr 346095, OSNAPiUS 2000, nr 17, poz. 655).

Mając z kolei na uwadze zarzuty naruszenia prawa materialnego należy podkreślić, że o uprawnieniu do emerytury na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decyduje łączne spełnienie przez pracownika wszystkich warunków określonych w tym przepisie, a nie jego przekonanie, że charakter lub warunki pracy wystarczają do uznania jej za wykonywaną w szczególnych warunkach (tak wyrok Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/2000, LexPolonica nr 363182, OSNP 2003/17 poz. 419). Samo przekonanie, że praca wnioskodawcy powodowała znaczną uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia, bez ustalenia, że była ona pracą wymienioną w wykazie A i spełniała warunki takiej pracy, nie uzasadnia uznania jej za pracę w warunkach szczególnych.

Niezależnie od powyższego, należy wskazać, że w aktach rentowych świadka K. C. znajduje się zakres obowiązków na stanowisku kierownika budowy, które to stanowisko zajmował on między innymi w okresie od dnia 2 sierpnia 1993 roku. Z zakresu obowiązków tych wynika, że kierownik robót zobowiązany był między innymi do zabezpieczenia budowy przed dostępem osób postronnych w czasie pracy i po pracy, sporządzenia dokumentacji placowej, prowadzenia dokumentacji budowy, sporządzenia rozliczenia zużytych materiałów, przygotowanie niezbędnej dokumentacji, protokołów technicznego odbioru, atestów i świadectw potrzebnych do przekazania budowy. Gdyby nawet przyjąć, że analogiczne obowiązki miał E. P. (1) zatrudniony na stanowisku kierownika robót, to należy wskazać, że z zakresu tych obowiązków nie wynika stała praca polegająca jedynie na dozorcze inżynieryjno – technicznym, lecz jak wskazano powyżej, w zakres tych obowiązków wchodził szereg czynności nierozwiązanych bezpośrednio z dozorem.

Mając na uwadze powyższe, zasadnie Sąd Okręgowy przyjął, że E. P. (1) nie spełnił przesłanek z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, warunkujących przyznanie prawa do emerytury, bowiem nie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy, uznając apelację za bezzasadną, Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku (art. 385 kpc).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349 ze zm.).